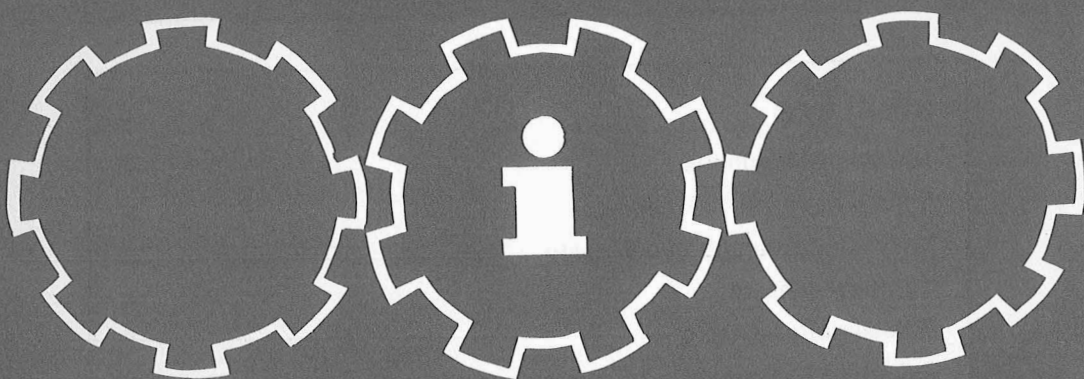

TEKNIKAN SANASTOKESKUS
CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI

2 1984

terminfo

terminfo 2 1984

1984—06—21

Tekniikan Sanastokeskus ry:n tiedotuslehti

Toimittanut Eeva Kyrö

Liisankatu 16 B 13, 00170 Helsinki 17

Puhelin 90-669 529

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Lehden aineisto on vapaasti käytettävissä,
mutta lähteen mainitseminen on toivottavaa.

SISÄLLYS

Termipankkisopimus	1
Nordterm-päivät Tukholmassa	2
Yhdyskuntasuunnittelun sanasto	3
Kiinteistösanasto	4
Rikosilmoitussanasto	6
Palontorjuntasano	7
Näkökohtia termityöstä	9
Tunnistustehtävä	10
Termineuvonnan päiväkirjasta	11
Sammandrag	12

TEKNIIKAN TERMIPANKISTA SOPIMUS

Teknillinen korkeakoulu ja Tekniikan Sanastokeskus r.y. solmivat 25. toukokuuta 1984 Otaniemessä sopimuksen tekniikan termipankin sijoittamisesta ja ylläpidosta. Sopimuksen mukaan teknillinen korkeakoulu varaa tietokoneresursseja termipankin säilyttämistä, ylläpitoa ja päivittäistä suorakäyttöä varten. Tekniikan Sanastokeskus vastaa termipankkiin sijoitettavan tietoaineiston toimittamisesta ja huoltamisesta.

Nykyvaiheessa tekniikan termipankki on Tekniikan Sanastokeskuksen toimiston koekäytössä. Koekäyttövaiheen aikana termipankkiin siirretään noin 20 000 toimistossa konekielisenä tallennettua termitietuetta, jotka käsittävät mm. työsuojelu-, kiinteistö-, rikosilmoitus-, palontorjunta-, tele-, tarkastus-, tie-, valimo-, hitsaus-, silta-, vaatetus- ja projektitoimintasanastot. Tavoitteena on, että pankki voidaan ensi vuoden alussa avata yleiseen käyttöön.

Teknillisen korkeakoulun rehtori Paul A. Wuori totesi allekirjoitustilaisuudessa puhuessaan, että korkeakoulu on termipankkiyhteistyöhön sitoutuneensa samalla tunnustanut oikeutensa ja vastuunsa tekniikan käsitemaailman ja kielen luojana ja vaalijana. Yhteistyö, joka sai alkunsa opetusministeriön aloitteesta, on varmasti hyödyttävä paitsi molempia sopimusosapuolia myös termipankin käyttäjiä.

Termipankki on viime vuodet ollut Tekniikan Sanastokeskuksen tärkein ja suurin hanke, jota myös monet ulkopuoliset rahoitukset ovat taloudellisesti tukeneet. Termipankin tekniikka on ratkaistu. Nyt on aika kääntää huomio sisältöön, niin että käytettävissä on mahdollisimman pian väline, joka aineistonsa laadun ja laajuuden sekä kansainvälisen yhteistoimintakykynsä avulla pystyy tehokkaasti palvelemaan tekniikan viestintää sekä ratkaisemaan alkutekstien ja käännösten väliset pulmatilanteet.

NORDTERM-PÄIVÄT TUKHOLMASSA

- mitä tiedämme terminologiasta

Pohjoismaiset terminologit koontuivat toukokuun lopussa kahdeksi päiväksi Nordterm-seminaariin Tukholmaan. Yhdistetyin pohjoismaisin voimin pohdittiin sitä, miten yleisesti yhteiskunnassa tunnetaan ammattikielen ja termien merkitys sekä työmenetelmät. Perusongelmaksi muodostui alan ammattilaisten mahdollisuudet markkinoida osaamistaan.

Mahdollisuuksia terminologian tuntemuksen lisäämiseen ja markkinointiin pohdiskeltiin sekä yhdessä että pienryhmissä mm. seuraavien otsikoiden alla:

- Miten tavoitamme ammattikielen käyttäjät?
- Miten markkinoisimme terminologiaa uusin keinoin ja parempia hyödykkeitä?
- Löydämmekö uusia ja tehokkaita työskentelytapoja?

Eri Pohjoismaiden lähtökohtia tarkasteltiin kunkin maan ammattikielen huollon historian avulla. Suomen kannalta saavutuksena pidettiin Tekniikan Sanastokeskuksen ja Vaasan korkeakoulun yhteistyötä. Vastavaa toimintaa ei ole muissa Pohjoismaissa. Lisäväriä asiaan toi professori Christer Laurén kertoessaan Kanadasta, jonka ranskankielinen väestö on voimak-

kaasti tiedostanut oman ammattikielensä huollon tarpeen.

Yritysten ja hallinnon edustajat sekä markkinoinnin asiantuntija ravistelivat terminologeja. Norjalaisen Statoilin edustaja kertoi öljyalan sanastotyöstä. Statoil on investoinut 10 miljoonaa kruunua öljyalan sanaston kehittämiseen ja termipankin luomiseen.

Elwa Sandbacka merenkulkuhallituksesta kertoi suomalaisesta julkishallinnon sanastotyöstä. Tavoitteena on yhtenäistää ja selkeyttää hallinnon käsitteistöä ja termejä. (Terminfo 4/83)

Markkinoinnin asiantuntija Peter Wilhelm (Andersson & Lembke, Ruotsi) piti aggressiivisempaa ja intensiivisempää markkinointitekniikkaa sanastotyön markkinoinnin onnistumisen edellytyksenä.

Päivien aikana terminologia havaittiin tietysti tärkeäksi, ja sen perusteiden osaaminen kaikille ammatti-ihmisille ja varsinkin kouluttajille välttämättömäksi. Alan todettiin toistaiseksi olevan vaikea markkinoitavaksi. Valoisampaa tulevaisuutta lupaa kuitenkin muun muassa useiden yritysten ja hallinnonalojen kiinnostus sanastotyöhön.

UUSIA SANASTOJA RAKENNUSKIRJALTA JA TSK:LTA

YHDYSKUNTASUUNNITTELUN SANASTO

Vuoden 1984 alussa on Rakennuskirja Oy:n kustantamana ilmestynyt *Yhdyskuntasuunnittelun sanasto*, joka on ensimmäinen Suomessa tässä laajuudessa julkaistu kyseisen alan sanasto. Se on samalla Rakennuskirja Oy:n uuden sanakirjasarjan ensimmäinen osa.

Yhdyskuntasuunnittelun sanasto on tarkoitettu alan asiantuntijoille, tutkijoille, kääntäjille, opettajille, opiskelijoille sekä kaikille yhdyskuntasuunnittelu-alasta kiinnostuneille. Sanasto soveltuu myös rakennus- ja suunnittelualan vientitehtävissä toimiville.

Sanasto sisältää noin 1 700 keskeistä suomalaiseseen yhdyskuntasuunnitteluun liittyvää termiä tai ilmaisua, joille on annettu englannin-, ranskan- ja venäjänkieliset vastineet. Sanat esitetään suomen kielen mukaisesti aakkosjärjestyksessä juoksevasti numeroituna. Loppuun on liitetty englannin-, ranskan- ja venäjänkieliset aakkoselliset hakemistot. Sanasto on deskriptiivinen luettelo alan termeistä vastineineen, mutta mukana on myös joidenkin termien selityksiä sekä kuvia mm. eri talotyypeistä.

Sanasto koostuu seuraavista osa-alueista: asuminen, kaavoitus ja maankäyttö, kunnallistekniikka, energiahuolto, liikenne, rakentaminen, luonto ja ympäristö. Pääpaino on yhdyskuntien maankäyttöä, kaavoitusta ja rakentamista kuvaavissa sanoissa. Mukana on myös rakennus- ja yhdyskuntasuunnitteluun liittyvän lainsäädännön termejä.

Sanaston ovat laatineet Sirkka Heinonen Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maankäytön laboratorion (englantti ja ranska) sekä Arno Kolm (venäjä).

Esimerkkejä sanaston sisältämistä termeistä

Työmatkallaan toimistorakennukseen tieinsinööri tapasi tupa-keittiöstään tulleen, tukkumyymälään tarpovan tukinuittoa tilus-tieltään tuijottavan toimenpidekieltoon tyytyväisen tuottajan.

Polkupyörällä puiston poikki poliisiasemalle päin polkeva päävuokralainen pyytää päästä paikallisviranomaisen pakeille puhumaan päätöksentekoprosessista piharakennuksen purkulupa-asiaassa.

KIINTEISTÖSANASTO

Kiinteistöhoitoalalla työskentelee useita erilaisen koulutuksen saaneita henkilöitä. Jokainen ammattiryhmä käyttää omaa kieltään, jolloin alan termistö on jäänyt horjuvaksi ja sekavaksi.

Tilanteeseen on odotettavissa parannusta, sillä Rakennuskirja Oy:n kustantamana on juuri ilmestynyt uusi *Kiinteistösanasto* (Tekniikan Sanastokeskuksen sarjassa numerolla TSK 4).

Sanaston laadintaan ovat osallistuneet asuntohallitus, Isännöitsijäyhdistys, posti- ja telelaitos, puolustusministeriö, rakennushallitus, rautatiehallitus, Suomen Kiinteistöhoitoyhteisöt, VTT:n rakennuslaboratorio sekä Tekniikan Sanastokeskus.

Sanasto jakaantuu viiteen lukuun: yleistä, hallinto, talous, käyttö ja huolto. Termit, joita sanastossa on 263, kattavat keskeisimmän osan kiinteistön isännöitsijän työkentästä. Termeille on annettu ruotsin- ja englanninkieliset vastineet, määritelmät on esitetty suomeksi. Termien valintakriteereitä ovat olleet:

- käsite on keskeinen kiinteistöhoitoalalla
- termien käytössä on epäselvyyttä
- termien käyttöä halutaan ohjata

— termien määritelmää ei helposti löydy muualta.

Sanaston tarkoitus ei ole kuvailla kielenkäytön moninaisuutta, vaan antaa suositus täsmällisistä ammattitermeistä.

Esimerkkinä muutamia termejä, joiden käytössä on ollut ongelmia:

kiinteistöhoito, hoito

Sv fastighetskötsel
E maintenance management

Kiinteistönpitotoimet, jotka pitävät kiinteistössä yllä haluttuja oloja.

huolto

Sv underhåll
E maintenance

Tekniset ja hallinnolliset toimenpiteet, jotka pitävät kohteen käyttö- tai toimintakunnossa tai palauttavat sen käyttö- tai toimintakuntoon.

Erityisesti rakennusalalla on *kunnossapito*-termiä käytetty tarkoittamaan laajaa ja pitkän aikavälein toistuvaa huoltoa.

Taloudellisesta näkökulmasta tarkasteltaessa on kriteerinä kirjanpitovelvollisilla toimenpiteen kustannusten aktiivointi.

käyttö

Sv drift

E operation, running

Kohteen pitäminen tarkoituk-
senmukaisessa toiminnassa.

perusparannus

Sv ombyggnad; icke: grundför-
bättring

E alteration, conversion

Korjausrakentaminen, jolla ra-
kennus muutetaan entistä parem-

min tarkoitukseensa soveltuvaksi.

peruskorjaus; hylättävä termi

korjausrakentaminen,
rakennussaneeraus

Sv reparationsbyggnad

E rehabilitation, clearance

Kertaluonteiset toimenpiteet,
jotka rakennuksen säilyttäen
muuttavat sitä senhetkisestä ti-
lasta olennaisesti toivottuun
suuntaan.

Luova hetki kiinteistösanastoa laadittaessa:

SANOJA, SANOJA, sanoja . . .

Lämpöhuolto lämpöhoito lämpötieto

lämmönlähde

aluelämmitys alueellinen lämmitys

energiakulutustieto energiatalousselvitys energianseuranta

energian ominaiskulutus energianohjaus enegria-avustus

energiapolitiikka

ylläpito-organisaatio

tekninen kiinteistöhoito

redusointi normalisointi

tarveaine käyttöaine

mittatikka mittaus

mittaroida

omatarvepätevyys

maasulku

loppu.

Jukka Voijola

RIKOSILMOITUSSANASTO

Mitä eroa on *äänihälyttimellä*, *ääni-ilmaisimella* ja *äänimerkklaitteella*? Entä *yökytkentä* ja *päiväkytkentä*, mitä ne mahtavat tarkoittaa? *Liikeilmaisoin* havaitsee liikkumisen, mitä sitten tekee *pääilmaisoin*? Mitähän englanninkielinen termi *999 signalling equipment* on suomeksi?

Erilaisia hälyttimiä ja rikosilmoitinlaitteistoja on yhä enemmän tullut markkinoille ja niiden käyttö on yleistynyt. Kun Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitossa laadittiin niille täsmällisempiä suunnittelu- ja asennusohjeita, ehtoja sekä määräyksiä, huomattiin alan sanaston olevan erittäin kirjavaa. Eri ammattiryhmät käyttivät samoista laitteista tai toiminnoista erilaisia nimityksiä.

Vakuutus- ja korvausasioissa on erityisen tärkeää, että kaikki osapuolet käyttävät yhtenäisiä termejä ja ymmärtävät ne samalla tavoin. Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi on nyt saatavana Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton laatima *Rikosilmoitus-sanasto*, joka ilmestyy Rakennuskirja Oy:n kustantamana Tekniikan Sanastokeskuksen sarjassa numerolla TSK 5.

Sanaston tavoitteena on yhtenäistää rikosilmoitinlaitteistoja ja rikosilmoitusjärjestelmiä kos-

kevaa kielenkäyttöä. Termit ovat nimenomaan vakuutusosalalla ehdoissa ja määräyksissä käytettyjä. Sanasto sisältää 197 termi-tietuetta. Termit on esitetty seuraavilla kielillä: suomi, ruotsi, norja, tanska, englanti ja saksa. Määritelmät ovat sekä suomeksi että ruotsiksi.

Sanastotoimikuntaan ovat kuuluneet edustajat Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitosta, Vakuutusosakeyhtiö Pohjolasta, Dekli Oy:stä ja Poliisin neuvontatoimistosta. Myös Suomen Palontorjuntaliitto ja Suomen Pankkiyhdistys ovat olleet kokouksissa edustettuina.

Esimerkki

karmikosketin

Sv karmkontakt
No karmkontakt
Da åbningskontakt
E frame switch, frame contact
D Öffnungsmelder m

Ilmaisoin, joka ilmaisee ikkunan, oven tms. aukeamisen.

Karmikoskettimia ovat *ikkuna- ja ovikosketin*.

Detektor som anger öppnande av fönster, dörr e.dyl.

Karmkontakter indelas i *fönster- och dörrkontakter*.

PALONTORJUNTASANASTO

Onko tulipalo pienonnettomuus? Miksei kemiallinen sammutin ole kelpollinen termi? Miksi uutisissa sanottin murhapoltto, vaikka kukaan ei kuollut? Onko palamista ennen syttymistä? Pika-puoliin näihinkin kysymyksiin voidaan hakea vastausta Palontorjuntaliiton ja Tekniikan Sanastokeskuksen tuottamasta Palontorjuntasananastosta.

Palontorjunta-ala ei ole tieteenkään pelkkää tekniikkaa. Se ei ole oikeastaan edes yksi "ammatti": palontorjunnan kanssa työskentelee rakentajia, kemistejä, hallintovirkamiehiä, taktikkoja, kouluttajia, sähkömiehiä, viesti-ihmisiä jne. Jokaisella on oma ammattikielensä, ja kun on pitänyt puhua omasta alasta palontorjuntamielessä, ovat puhujat tavallisesti aloittaneet: "Tässä yhteydessä tarkoitan sillä sitä ja sitä..." Palontorjunta-alalla ei ole ollut yhteisesti sovittua sanastoa.

Sanaston aikaansaamiseksi tuli aloite ammattialan omasta piiristä. Näihin aikoihin saakka kunnallisena ja itsenäisenä toiminut palotoimi on joutunut valtakunnallisen suunnittelun, yhtenäistävän koulutuksen ja kaluston nopean teknistymisen vuoksi huomaamaan, että eteenpäin meno

hidastuu, ellei kieltä yhdenmukaisteta. Mielenkiintoista on, että konkreetiset asiat on helpompi yhdenmukaistaa kuin kieli. Esimerkiksi pohjoisessa on käytössä ns. kalottiliitin, jolla voidaan yhdistää Suomen, Ruotsin ja Norjan letkukalusto. Kuitenkin vain heikkoon kompromissiin on päästy sanastokomiteassa, jota Helsinki kutsuu *muunnosliittimeksi* ja muu maa *väliliittimeksi* (tällä nimellä taas on toinen tarkoite pääkaupungissa).

Palontorjuntasananaston on oltava mahdollisimman lähellä yleiskieltä, koska sanasto liittyy myös jokamiehen arkipäivään. Paloturvallisuutta koskevat määräykset ja ohjeet on kirjoitettava sellaisella kielellä, jota jokainen voi ymmärtää, päivälehdien toimittajan on voitava kertoa tulipalojuttunsa asiallisesti mutta ymmärrettävästi.

Näistä lähtökohdista on laadittu Palontorjuntasananasto. Koska ala on niin laaja, sanasto ei — vaikka noin 700 hakusanan laajuus onkin suuri — ole voinut tunkeutua kovin syväälle asiaan. Tämän vuoksi alalle ollaankin nimittämässä pysyvä sanastokomitea, joka seuraa kehitystä ja tarvittaessa puuttuu epäkohtiin.

Esimerkki

onnettomuus

SvFi olycka

Sv olycksfall

E accident

D Unfall m

Palokuntien toimia vaativia onnettomuuksia ovat mm. *tulipalot*, liikenneonnettomuudet, *räjähdysonnettomuudet*, öljyn tai *vaarallisten aineiden* aiheuttamat onnettomuudet, tulvat jne. Onnettomuudet jaotellaan *palokunnan* varautumisen kannalta *suur-*, *keskisuuriin* ja *pienonnettomuuksiin*.

suuronnettomuus, mieluummin kuin: katastrofi

SvFi storolycka, hellre än: katastrof

keskisuuri onnettomuus

pienonnettomuus, mieluummin kuin: päivittäinen onnettomuus

Esimerkki kuvaa sitä, miten yleiskielen sanaa onnettomuus tarvitaan tukimateriaalina ammattikielen termeille. Onnettomuus-sanaa ei katsottu voitavan määritellä, koska eri ihmisille se merkitsee eri asiaa. Palokuntien varautumisen takia tarvitaan kuitenkin jako kolmeen. Näille osille on annettu nimi, termi, jolla ei ole mitään tekemistä subjektiivisen kokemuksen kanssa: pienonnettomuus ei siis välttämättä ole sen kohteeksi joutuneen kannalta pieni.

Rakennuskirja Oy:n kustantama *Palontorjuntasanasasto* ilmestyy lähiaikoina Tekniikan Sanastokeskuksen sarjassa numerolla TSK 6.

Kaikkia edellä mainittuja sanastoja myyvät:

Rakennuskirjan tilaajapalvelu
puh. 90-645 615

Rakennuskeskukset

Kirjakaupat

TSK:n Sanastoja myös
Suomen Standardisoimisliitto

Hinnat ovat

Yhdyskuntasuunnittelun sanasto	85,—
Kiinteistösanasto	95,—
Rikosilmoitussanasasto	95,—
Palontorjuntasanasasto	215,—

NÄKÖKOHTIA TERMITYÖSTÄ

Tänä vuonna tulee kuluneeksi kymmenen vuotta Tekniikan Sanastokeskus r.y.:n perustamisesta. Yhdistyksen historiaksi kymmenen vuotta on lyhyt aika. Tuojakso osuu kuitenkin terminologian sanastotyön kehityksessä vaiheeseen, jossa alan pohjoismainen tutkimus ja yhteistyö on edennyt miltei huimaa vauhtia. Tästä yhteistyöstä ovat varmasti hyötäneet kaikki eikä vähiten juuri TSK.

Tarkoitus ei ole järjestää suurta kymmenvuotisjuhlaa. Toimistossa on kuitenkin tänä vuonna selattu menneestä kertovia asiakirjoja ja löydetty monta ideaa ja ajatusta, joiden arvoa ei niiden esittämisajankana ehkä tarpeeksi ymmärretty, esimerkiksi (TSK:n hallituksessa alusta alkaen vuoteen 1980 asti istuneen) *professori Egil Nicklinin* tiivistelmää terminologian näkökohdista. Näkökohdat ovat edelleen niin ajankohtaisia, että ne voisivat olla jokaisen termityötä tekevän huoneentauluna:

- Määritelmä (käsite) on primaarinen.
- Termi on sekundaarinen (määritelmän vastine eri kielillä).
- Kaikki termit ovat syntyneet käsitteestä, mutta koska toi-

mintaa, varsinkin aikaisemmin, ei ole järjestelmällisesti tehty, käsitteiden määritelmiä ei ole aina olemassa.

- Termejä on ruvettu käyttämään toisiin tarkoituksiin kuin mihin ne ovat syntyneet. Näin ollen maailma on täynnä orpoja termejä, joille haetaan sopivia koteja.
- Käytännössä joudutaan useimmiten etenemään väärään suuntaan eli termistä käsitteeseen. (C. von Linné on esimerkkinä oikean menetelmän edustajasta.)
- Termit voidaan järjestää aakkosellisesti, mistä seuraa, että niitä voi helposti käsitellä jopa eri kielissäkin.
- Määritelmien järjestämiseen sitä vastoin tarvitaan luokittelujärjestelmiä, ja sellaisia on vaikea luoda, saatikka sitten päästä niistä kansainväliseen yksimielisyyteen.
- Tekniikan nykyinen globaalisuus vaatii, että määritelmien suhteen otetaan huomioon mitä muualla on saatu aikaan.
- Määritelmää ei periaatteessa pitäisi muuttaa eikä kääntää toiseen *kieleen*.
- Koska edellisestä ohjeesta ei kuitenkaan aina voida pitää kiinni, on määrättävä, mil-

- loin saa tehdä muutoksia ja millä tavalla ne on toteutettava.
- Muutettu määritelmä aiheuttaa kansainvälistä sekasotkua esim. sen takia, että määritelmää ehkä jo on josakin käytetty niin vakavassa yhteydessä, että muutos on mahdoton käytännössä.
  - Kun laaditaan määritelmää, on varmistauduttava siitä, että sitä ilmaisemaan ei valita termiä, joka jo on käytössä muuta tarkoittamassa.
  - Tekninen termi ilman määritelmää on arvoton.
  - Termirekisterissä pitäisi olla viittauksia saman termin käyttöön muilla aloilla sekä huomautuksia siitä, millä tavalla toisen kielen vastine merkitykseltään mahdollisesti poikkeaa päämääritelmän mukaisesta käsitteestä.

TUNNISTUSTEHTÄVÄ

Mikä tämä on?

Kaksi tavallistakin vaikeampaa tehtävää voi sanastoa määrittelevän ryhmän eteen tulla. Toinen on käsite, jota kukaan ei oikein tunne ja toinen sellainen, jonka kaikki varmasti tuntevat.

Jälkimmäinen näistä on nyt tullut erään Tekniikan Sanastokeskuksen yhteistyöryhmän tielle. Käsite on tuttuakin tutumpi kaikille alan ihmisille ja monille muillekin, mutta mitkä ovat ne olennaiset piirteet, jotka hyvään määritelmään tarvitaan? Ryhmä toivoo Terminfon lukijoiden apua ratkaisunsa arvioinnissa.

Tunnistatteko määritelmästä, mitä nimitystä tästä käsitteestä käytetään? Onko määritelmässä korjattavaa, puuttuuko olennaisia piirteitä vai onko niitä liikaa?

Määritelmä on seuraava:

Määrätulokseen pyrkivä ainutkertainen hanke, jolle on ominaista

- tavoitteiden ennalta määrittäminen (laatu ja laajuus)
- panosten ennalta määrittäminen (aika ja kustannus)
- hankekohtainen organisaatio.

Mielipiteitänne odottavat postitse tai puhelimitse Hannu Öberg, Suomen Standardisointiliitto, pl 205, 00121 Helsinki, puh. 645 601 ja Heidi Suonuuti, Tekniikan Sanastokeskus, Liisankatu 16 B 13, 00170 Helsinki, puh. 669 529.

TERMINEUVONNAN PÄIVÄKIRJASTA

Muurausongelma

Kysymys:

Mikä on *votsisauman* englanninkielinen vastine?

Votsisauma eli *limittämätön sauma* on muurauksen saumaustapa, jossa tiilikerrokset muurataan suoraan toistensa päälle ja saadaan näin kaikki pystysaumamat kohdakkain. Tämä saumaustapa on yleistynyt elementtirakentamisen myötä.

Termin kääntäminen englanniksi aiheuttaa ongelmia, koska englanninkielisissä maissa *votsisauma* on melko tuntematonta. Tiilikeskuksen suosittama käännös on *straight lined joint*. Käännösehdotuksen vaarana on kuitenkin, että esimerkiksi *A dictionary of building* (Penguin books) tuntee termin *straight joint*, jonka se määrittelee: "tiilisauma suoraan edellisen sauman yläpuolella ja siten virhe limityksessä (jos seinä on kantava)". On siis syytä varoa, ettei ilmoita valmistavansa muurauksen virhekohtia!

Maamassojen

varastointiongelma

Kysymys:

Mikä on *läjitysalue* ja mitkä ovat sen vastineet ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi?

Läjitysalueella tarkoitetaan maanrakennuksessa ja erityisesti tienrakennuksessa aluetta, jolle rakennusalueelta rakentamisen ajaksi poistetut maamassat varastoidaan.

Läjitysalue on termineuvonnan bestsellereitä. Sen merkitystä tai vastineita kysytään melko säännöllisesti muutamia kertoja kuu-kaudessa. Vieraskielisiä vastineita ei ole tähän mennessä voinut sanakirjoista löytää. Suomen tieyhdistyksen tekeillä oleva tiesanasto korjaa nyt tämänkin puutteen. Sanasto on jo pääosin tallennettuna Tekniikan termipankkiin ja sieltä löytyvät seuraavat vastineet:

läjitysalue

Sv sidotipp

E spoil tip, spoil area,
spoil deposit

D Aussatzkippe f

SVENSKT SAMMANDRAG

Tekniska högskolan och Centralen för Teknisk Terminologi ingick den 25 maj ett *avtal* om att *lagra centralens termbank i högskolans dator*. Enligt avtalet reserverar Tekniska högskolan datorresurser för termbanken medan terminologicentralen har ansvar för uppdatering av datamaterialet. Termbanken har varit terminologicentralens största och viktigaste projekt under de senaste åren. Nu är de tekniska frågorna lösta och det är dags att rikta uppmärksamheten på termbankens innehåll. (s. 1)

Nordiska terminologer höll i slutet av maj ett två dagars seminarium i Stockholm. Under dessa *Nordterm-dagar* dryftades bl.a. frågan om den terminologiska medvetenheten i samhället. (s. 2)

En förteckning över *samhällsplaneringstermer* (Fi, E, F, R) har utkommit på Rautakirja Oy:s förlag. Dessutom kan vi nu stifta bekantskap med en färsk *fastig-*

hetsordlista som ingår i vår egen TSK-serie. Två andra ordlistor, *Brandvärnsordlista* och *Brottsanmälningsordlista*, kommer också att publiceras inom kort.

Jukka Voijola bidrar med en dikt som han skrev då arbetet med Fastighetsordlistan ännu pågick. (s. 3—8)

I år firar Centralen för Teknisk Terminologi sitt tionde verksamhetsår. På sekretariatet har man bläddrat i gamla dokument och hittat flera tankar och idéer vilkas fulla värde man kanske först nu börjar inse. Ett av fynden är *professor Egil Nicklins synpunkter på terminologin*, högst aktuella även i dag. (s. 9—10)

Terminologicentralen vänder sig till *Terminfos* läsare och önskar synpunkter på en *definition*. (s. 10)

I termfrågespalten behandlas två kvistiga termer: *votsisauma* och *läjitysalue*. (s. 11)

Mikä on *ryömintätila*

Kellarittomassa rakennuksessa alapohjan ja maan välissä oleva matala tila, jossa kuitenkin voidaan ryömien päästä käsiksi kor-

jattaviin tai huollettaviin laitteisiin.

Sv kryputrymme

E crawl space

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS ry CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI rf

Tekniikan Sanastokeskus ry TSK

Perustettu 1974.

Jäseniä 67 (aatteellisia yhdistyksiä, teollisuus- ja liikelaitoksia, valtion virastoja).

Toimii yhteistyössä Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen kanssa.

Toimisto ja kirjasto

Liisankatu 16 B 13, 00170 Helsinki 17

Termineuvonta puh. 90-179 161 vain klo 9.00—12.00

Avoinna klo 8.00—16.15 (kesäisin 8.00—15.15)

TSK:n ensisijaisena tehtävänä on saada aikaan suomen- ja ruotsinkielisiä tekniikan eri alojen sanastoja.

Sanastotyön päämuotoja ovat osallistuminen termityötä tekevien ryhmien työskentelyyn, lausuntojen antaminen, tarkistus ja neuvonta.

Kirjastossa on lähes 1000 tekniikan ja lähialojen sanastoa, käsikirjoitusta, yritysten ja laitosten sanastoja, SFS-standardit ja niistä tehty termikortisto, ISON ja GOSTin sanastostandardit ym.

Kirjastossa pidetään tiedostoa suomen ja ruotsin kieltä sisältävien tekniikan ja lähialojen sanastoista ja sanastohankkeista, ja näistä tiedoista julkaistaan kahden vuoden välein luettelo Tekniikan sanastoja. Tarpeen mukaan tehdään myös erikoisalojen sanastoluetteloita.

TSK:n toimintamuotoja:

— osallistuminen sanastotyöhön	— termityön kurssit
— termineuvonta	— tiedotuslehti
— kirjasto	— termipankki
— sanasto- ja sanastohanke- tiedostot	— kielentarkistusapu

